

Anna Giza **Zrozumieć „społeczeństwo”**

Arrow K.J., The Theory of Risk Aversion. In: Helsinki, Y.J.S., Ed., Aspects of the Theory of Risk Bearing, Reprinted in Essays in the Theory of Risk Bearing, Chicago 1971, s. 90-109.

Axelrod R., The Evolution of Cooperation, New York 1984.

Bardhan P., Mookherjee D., Relative Capture of Local and Central Governments, Berkeley 1999.

Bowles S., Gintis H., Social Capital and Community Governance, "Economic Journal" 2002, nr 112 (483), s. 419-436. <https://doi.org/10.1111/1468-0297.00077>

Burawoy M., For Public Sociology, "American Sociological Review" 2005, nr 70, s. 4-28. <https://doi.org/10.1177/000312240507000102>

Czapiński J., Kapitał ludzki i kapitał społeczny a dobrobyt materialny. Polski paradoks, "Zarządzanie Publiczne" 2008, nr 2 (4).

Damasio A., Błąd Kartezjusza. Emocje, rozum i ludzki mózg, Warszawa 2011.

Dayton-Johnson J., Irrigation organization in Mexican unidades de riego: Results of a field study, "Irrigation and Drainage Systems" 1999, nr 13 (1), s. 57-76.

<https://doi.org/10.1023/A:1006253923143>

Durkheim E., Elementarne formy życia religijnego. System totemiczny w Australii, Warszawa 2010.

Durkheim E., Zasady metody socjologicznej, Warszawa 1968.

Fiske A., The Four Elementary Forms of Sociality: Framework for a Unified Theory of Social Relations, "Psychological Review" 1992, nr 99 (4), s. 689-723. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.99.4.689>

Haidt J., Prawy umysł. Dlaczego dobrych ludzi dzieli religia i polityka?, Warszawa 2014.

Haman J., Gry wokół nas: socjologia i teoria gier, Warszawa 2014.

Hardin G., The Tragedy of the Commons, "Science" 1968, nr 162(3859), s. 1243-1248. <https://doi.org/10.1126/science.162.3859.1243>

Latour B., Reassembling the Social. An Introduction to Actor-Network-Theory, Oxford 2005.

Saussure F. de, Kurs językoznawstwa ogólnego, Warszawa 1991.

Simmel G., Socjologia, Warszawa 2006.

Sloterdijk P., Krytyka cynicznego rozumu, Wrocław 2008.

Smith A., Teoria uczuć moralnych, Warszawa 1989.

Sober E., Wilson, D.S., Unto others: The evolution and psychology of unselfish behavior, Cambridge 1998.

Weber M., "Obiektywność" poznania w naukach społecznych, [w:] Problemy socjologii wiedzy, red. A. Chmielecki, Warszawa 1985, s. 45-100.

Znanięcki F., Nauki o kulturze: narodziny i rozwój, Warszawa 1971

**Sławomir Łodziński   Demokracja lokalna i aktywność polityczna
mniejszości narodowych. Przykład wprowadzania dodatkowych nazw
miejscowości w językach mniejszości w Polsce**

Alderman D.H., Place, Naming and the Interpretation of Cultural Landscapes, [w:] The Ashgate Research Companion to Heritage and Identity, red. B. Graham, P. Howard, Farnham-Burlington 2008, s. 195-213.

Azaryahu M., The Critical Turn and Beyond: The Case of Commemorative Street Naming, "ACME: An International E-Journal for Critical Geographies" 2011, nr 10 (1), s. 28-33.

Bystroń J.S., Tematy, które mi odradzano, Warszawa 1980.

CBOS, Tożsamość narodowa Polaków oraz postrzeganie mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Komunikat z badań, Warszawa, maj 2005.

CBOS, Tożsamość narodowa Polaków oraz postrzeganie mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Komunikat z badań, Warszawa, lipiec 2015.

Choroś M., Dwujęzyczne tablice z nazwami miejscowości na Opolszczyźnie: przejaw demokracji czy źródło nowych konfliktów?, "Przegląd Zachodni" 2012, nr 1, s. 127-142.

Choroś M., Wprowadzania podwójnych nazw miejscowości w województwie opolskim, "Rocznik Ziemi Zachodnich" 2017, nr 1, s. 361-382. <https://doi.org/10.26774/rzz.177>

Czerny A., Teoria nazw geograficznych, "Prace Geograficzne" 2011, nr 226.

Czwarty raport dotyczący sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego w Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2013.

Dołowy-Rybińska N., Sytuacja języków mniejszościowych i regionalnych w Europie. Wymiar finansowy. Rekomendacje dla Polski, "Opinie i Ekspertyzy OE-236" 2015, s. 1-7.

Ganowicz E., Niepartyjne formy ekspresji politycznej mniejszości narodowych, "Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Politologica" 2013, t. 11, s. 21-39.

Grzędzicki Ł., Lemańczyk E.M., Raport. Wprowadzanie języka kaszubskiego w gminach województwa pomorskiego jako języka pomocniczego oraz dodatkowych tradycyjnych nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych, Gdańsk 2010.

Hałas E., Polityka symboliczna i pamięć zbiorowa. Zmiany nazw po komunizmie, [w:] Zmiana czy stagnacja, red. M. Marody, Warszawa 2004, s. 128-154.

Handke K., Socjologia języka, Warszawa 2009.

Jałowicki B., Przestrzeń jako pamięć, "Studia Socjologiczne" 1985, nr 2 (97), s. 131-142.

Jałowicki B., Społeczne wytwarzanie przestrzeni, Warszawa 1988.

Jałowicki B., Szczepański M.S., Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej, Warszawa 2006.

Janusz G., Ekspertyza dotycząca udziału mniejszości narodowych i etnicznych w życiu politycznym Rzeczypospolitej Polskiej, Lublin 2013, mps (w zbiorach autora)

Janusz G., Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie, Lublin 2011.

Kaltenberg-Kwiatkowska E., O znaczeniu i naznaczaniu przestrzeni miasta, "Przegląd Socjologiczny" 2011, nr 2-3, t. 60, s. 135-165.

Kieres L., Samorząd terytorialny jako instytucja społeczeństwa obywatelskiego, "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny" 2006, nr 2, s. 171-190.

Kostanski L., Puzey G., Trends in Onomastics: An Introduction, [w:] Names and Naming: People, Places, Perspectives and Power, red. G. Puzey, L. Kostanski, Bristol 2016, s. XIII-XXIV.
<https://doi.org/10.21832/9781783094929-003>

Krzemiński I., Przemiany lokalnej polityki, [w:] Po rewolucji. Konsolidacja demokracji w małych miastach: Mława i Szczecinek, red. I. Krzemiński, Warszawa 2012, s. 17-59.

Krzemiński I., Śpiewak P., Druga rewolucja w małym mieście. Zmiana ustrojowa w oczach mieszkańców Mławy i Szczecinka, Warszawa 2001.

Lisiecki S., Florian Znaniecki i Janusz Ziółkowski. O tradycji i kontynuacjach badań nad wartościowaniem przestrzeni miasta, "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny" 2015, nr 1 (vol. 77), s. 13-26. <https://doi.org/10.14746/rpeis.2015.77.1.2>

Majer A., Socjologia i przestrzeń miejska, Warszawa 2010.

Moszyński K., Kultura ludowa Słowian, cz. 2: Kultura duchowa, t. 2, Warszawa 2010 (oryg. 1936).

Nowakowska A., W szkole, w pracy i w urzędzie. Obecność języka litewskiego w przestrzeni publicznej zamieszkaney przez mniejszość litewską w Polsce, [w:] Litwini, red. L.M. Nijakowski, Warszawa 2013, s. 59-71.

Ogonowski J., Uprawnienia językowe mniejszości narodowych w Rzeczypospolitej Polskiej 1919-1939, Warszawa 2000.

Pasieka A., Wielokulturowość po polsku. O polityce wielokulturowości jako mechanizmie umacniania polskości, "Kultura i Społeczeństwo" 2013, nr 3, s. 129-155. <https://doi.org/10.2478/kultura-2013-0026>

Patten A., Survey Article: The Justification of Minority Language Rights, "Journal of Political Philosophy" 2009, nr 1, s. 102-128. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9760.2008.00321.x>

Piąty raport dotyczący sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego w Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2015.

Plewko J., Mniejszości narodowe w wymiarze lokalnym, Lublin 2009.

Po rewolucji. Konsolidacja demokracji w małych miastach: Mława i Szczecinek, red. I. Krzemiński, Warszawa 2012.

Preece J.J., Prawa mniejszości, tłum. M. Stolarska, Warszawa 2007.

Rose-Redwood R., Alderman D., Azaryahu M., Geographies of toponymic inscription: New directions in critical place-name studies, "Progress in Human Geography" 2010, 34 (4), s. 453-470.
<https://doi.org/10.1177/0309132509351042>

Sadowski A., Socjologia pogranicza w warunkach społeczeństwa pluralistycznego, [w:] Transgraniczność w perspektywie socjologicznej. Pogranicza i centra współczesnej Europy, red. M. Zielińska, B. Trzop, Zielona Góra 2014.

Sadowski A., Społeczeństwo polskie - od zróżnicowanego kulturowo do wielokulturowego. Szanse i zagrożenia, [w:] Wielokulturowość: konflikt czy koegzystencja, red. A. Śliż, M.S. Szczepański, Warszawa 2011, s. 48-73.

Sadowski I., Społeczna konstrukcja demokracji lokalnej Rola kapitału społecznego w działaniu instytucji przedstawicielskich, Warszawa 2011.

Szul R., Język, naród, państwo. Język jako zjawisko polityczne, Warszawa 2009.

Ustawa z 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, Dz. U. 2005, nr 17, poz. 141.

Wallis A., Socjologia przestrzeni, Warszawa 1990.

Wicherkiewicz T., Regionalne języki kolateralne Europy - porównawcze studia przypadku z polityki językowej, Poznań 2014.

Wolnicz-Pawłowska E., Nazwy własne w przekładzie. Zarys problematyki, "Poznańskie Spotkania Językoznawcze" 2014, nr 27, s. 201-214. <https://doi.org/10.14746/psj.2014.XXVII.17>

Wójcik U., O sposobach badania nazw własnych (przeszłość, teraźniejszość, przyszłość), "Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie" 2015, z. 11, s. 153-162. <https://doi.org/10.16926/j.2015.11.11>

Wiesława Kozek „Samotna gra”? Stowarzyszenia dobrowolne w życiu ludzi doświadczających biedy

Boguszewski R., Aktywność Polaków w organizacjach obywatelskich, [w:] Społeczeństwo obywatelskie w Polsce A.D. 2012, red. M. Grabowska, Opinie i Diagnozy nr 2, CBOS, Warszawa 2012.

Bourdieu P., The forms of capital, [w:] Handbook of theory and research for sociology of education, red. J.G. Richardson, New York - Westport - Connecticut - London 1986.

Bourdieu P., Wacquant L.J.D., Zaproszenie do socjologii refleksyjnej, seria TERMINUS, t. 21, Warszawa 2001.

Coleman J., Social Capital in the Creation of Human Capital, "The American Journal of Sociology" 1988, nr 94, Supplement: Organizations and Institutions: Sociological and Economic Approaches to the Analysis of Social Structure. <https://doi.org/10.1086/228943>

Fukuyama F., Zaufanie: kapitał społeczny a droga do dobrobytu, Warszawa-Wrocław 1997.

Granovetter M.S., The Strength of Weak Ties, "American Journal of Sociology" 1973, nr 78 (6). <https://doi.org/10.1086/225469>

Kozek W., Społeczności lokalne wobec biedy mieszkańców, [w:] Utrzymać się na powierzchni. O walce z biedą w pięciu krajach europejskich w perspektywie indywidualnego sprawstwa, red. W. Kozek, J. Kubisa, M. Zielińska, Warszawa 2017.

Kretzman J.P., McKnight J.L., Turner N., Voluntary Associations in Low-Income Neighborhoods: An Unexplored Community Resource. A Case Study of Chicago's Grand Boulevard Neighborhood, Evanston 1998, <https://resources.depaul.edu/abcd-institute/publications/publicationsby-topic/Documents/VoluntaryAssociations.pdf>, dostęp 5 II 2019.

Kubisa J., Zielińska J., Poland' active inclusion model - still in transition? The case of public agencies' tensions and emerging role of Civil Society Organizations in Radom, [w:] *Combating Poverty in Local Welfare Systems*, red. H. Johansson, A. Panican, London 2016. https://doi.org/10.1057/978-1-137-53190-2_9

Kubisa J., Zagadnienie sprawstwa w badaniach nad ubóstwem, [w:] *Utrzymać się na powierzchni. O walce z biedą w pięciu krajach europejskich w perspektywie indywidualnego sprawstwa*, red. W. Kozek, J. Kubisa, M. Zielińska, Warszawa 2017.

Kutner N.G., Low Income, Ethnicity, and Voluntary Association Involvement, "The Journal of Sociology and Welfare State" 1976, nr 3 (3).

Lister R., *Bieda*, Warszawa 2007.

Oliwa-Ciesielska M., *W poszukiwaniu kultury ubóstwa*, Poznań 2013.

Putnam R., *Samotna gra w kręgle. Upadek i odrodzenie wspólnot lokalnych w Stanach Zjednoczonych*, Warszawa 2008.

Skulmowska-Lewandowska A., *Życie w biedzie. Analiza wzorców kulturowych mieszkańców Torunia, Łysomnice* 2002.

Tocqueville A. de, *O demokracji w Ameryce*, Warszawa 2005.

Stoll M.A., Race, Neighborhood Poverty and Participation in Voluntary Associations, "Sociological Forum" 2001, nr 16 (3). <https://doi.org/10.1023/A:1011956632018>

Jerzy Bartkowski Przemiany solidarności społecznej a wyzwania współczesności

Bach-Golecka D., *O solidarności. Zarys teologii uczestnictwa*, Kraków 2009.

Beck U., *Władza i przeciwwładza w epoce globalnej*, Warszawa 2005.

Beck U., Giddens A., Scott L., *Modernizacja refleksyjna. Polityka, tradycja i estetyka w porządku społecznym nowoczesności*, Warszawa 2009.

Beck U., *Spółeczeństwo światowego ryzyka*, Warszawa 2012.

Benedict R., *Wzory kultury*, Warszawa 1966.

Castells M., *Siła tożsamości*, Warszawa 2009.

Chłodna-Błach I., Solidarność jako troska społeczna: antidotum na totalitaryzm, „Człowiek w Kulturze” 2015, nr 25.

Derdziuk A., Solidarność jako cnota społeczna, „Roczniki Teologii Moralnej” 2012, t. 4 (59), s. 19–29.

Durkheim E., *O podziale pracy społecznej*, Warszawa 1999.

Giddens A., *Nowoczesność i tożsamość*, Warszawa 2001.

Gide Ch., *Solidaryzm*, Lwów 1908.

Jasińska-Kania A., Marody M., Polacy wśród Europejczyków. Wartości społeczeństwa polskiego na tle innych krajów europejskich, Warszawa 2002.

Kaczmarzyk M., Pojęcie solidarności w teorii socjologicznej, w: „Solidarność”. W imieniu narodu obywateli, Kraków 2005, s. 13–39.

Kalinowski J., Teoria reguły społecznej i reguły prawnej Leona Duguit, Lublin 1949.

Kurnatowski J., Solidaryzm jako doktryna demokracji, Warszawa 1922.

Marody M., Jednostka po nowoczesności. Perspektywa socjologiczna, Warszawa 2014.

Mazurek F., Prawa człowieka w nauczaniu Kościoła, Lublin 1991.

Pułło A., Idea solidarności w systemie zasad konstytucyjnych, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2015. t. 33, s. 331–341.

Schmidt P., Statysta na dyplomatycznej scenie, Kraków 1963.

Szacki J., Historia myśli socjologicznej, Warszawa 2002.

Waleszczuk Z., Globalizacja solidarności, Wrocław 2006.

Wartości i zmiany. Przemiany postaw Polaków w jednoczącej się Europie, red. A. Jasińska-Kania, Warszawa 2012.

Ewa Nowicka   Wspólnota przez poszukiwanie różnorodności. Festiwale etniczne w Warszawie

Baudrillard J. Le système des objets, t. 3, London – New York 2005

Komunikowanie międzykulturowe – szanse i wyzwania, red. J. Isański, Poznań 2009.

Nowacki M., Autentyczność atrakcji a autentyczność doświadczeń turystycznych, „Folia Turistica” 2010, t. 23, s. 7–21.

Tradycja wynaleziona, red. E. Hobsbawm, T. Ranger, tłum. M. Godyń, F. Godyń, Kraków 2008.

Wieczorkiewicz A., Apetyt turysty: o doświadczaniu świata w podróży, Kraków 2008.

Mikołaj Rakusa-Suszczewski   Odkrywanie tożsamości: socjologia ruchów społecznych w Polsce po 1989 roku

Aleksandrowicz D., Charakter narodowy, wzory zachowań i kultura narodowa, "Przegląd Filozoficzny" 1998, nr 3, s. 205-223.

Antoniewicz P., Utopia wykorzeniona - ruch społeczny i globalizacja, "Obóz" 2006, nr 45/46, s. 79-95.

Arendt H., Korzenie totalitaryzmu, tłum. M. Szawiel, Warszawa 2008.

Benford D.R., An Insider's Critique of the Social Movement Framing Perspective, "Sociological Inquiry" 1997, nr 67 (4), s. 409-430. <https://doi.org/10.1111/j.1475-682X.1997.tb00445.x>

- Borys M., Rasa, klasa, płeć i wieś. Feministyczne epistemologie marginesu, "Praktyka teoretyczna" 2013, 4 (10), s. 41-64. <https://doi.org/10.14746/prt.2013.4.3>
- Burszta W., Mit narodu i jego magowie, "Kultura Współczesna: teoria, interpretacje, krytyka" 2005, nr 4, s. 135-145.
- Calhoun C., The Roots of radicalism; Tradition, the Public Sphere and Early Nineteenth Century Social Movements, Chicago 2012. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226090870.001.0001>
- Castells M., Siła Tożsamości, tłum. S. Szymański, Warszawa 2009.
- Chałasiński J., Kultura i naród: studia i szkice, Książka i Wiedza, Warszawa 1968.
- Chałasiński J., Młode pokolenie chłopów, Warszawa 1938.
- Charkiewicz E. Zielony finał PRL-u, [w:] Polski Odcień Zieleni, red. P. Sadura, Warszawa 2008, s. 35-48.
- Czajkowski P., Ruchy i organizacje ekologiczne w Polsce, Warszawa 1990.
- Czarnowski S., Ludzie zbędni w służbie przemocy, [w:] Dzieła ("Studia z historii myśli i ruchów społecznych"), t. 2, red. S. Czarnowski, N. Assorodobraj, Warszawa 1956.
- Davis J.A., A Formal Interpretation of the Theory of Relative Deprivation, "Sociometry" 1959, nr 22 (4), s. 280-296. <https://doi.org/10.2307/2786046>
- Delorme A., Sprawa ekologicznej tożsamości, [w:] Państwo i Społeczeństwo; zagrożenia ekologiczne: etyka, polityka i gospodarka, red. A. Delorme, Kraków 2004, s. 11-24.
- Fatyga B., Dzicy z naszej ulicy. Antropologia kultury młodzieżowej, Warszawa 2005.
- Filipiak M., Od subkultury do kultury alternatywnej: wprowadzenie do subkultur młodzieżowych, Lublin 1999.
- Foryś G., Ruchy społeczne: pomiędzy oporem i opozycją, "Polityka i Społeczeństwo" 2016, nr 1, s. 47-55. <https://doi.org/10.15584/polispol.2016.1.5>
- Frąckowiak-Sochańska M., Aksjologiczny wymiar tożsamości kobiet polskich - obszary ciągłości i zmiany, [w:] Kobiety w polskiej transformacji 1989-2009. Podsumowania, interpretacje, prognozy, red. M. Frąckowiak-Sochańska, S. Królikowska, Toruń 2010.
- Frąckowiak-Sochańska M., Postawy polskich kobiet wobec feminizmu o samoograniczającej się świadomości feministycznej kobiet, "Acta Universitatis Lodzensis, Folia Sociologica" 2011, nr 39, s. 123-150.
- Frybes M., Kuczyński P., Panorama ruchów społecznych w Polsce, Warszawa 2002.
- Fuszara M., Kobiety w Polityce, Warszawa 2006.
- Gamson W., Meyer D., Framing Political Opportunity, [w:] Comparative Perspectives on Social Movements: Political Opportunities, Mobilizing Structures, and Cultural Framings, red. D. McAdam, J. McCarthy, M. Zald, Cambridge 1996. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511803987.014>
- Gardawski J., Związki zawodowe na rozdrożu, Warszawa 2001.
- Gliński P., Dylematy tożsamości polskiego ruchu ekologicznego, [w:] Śląsk - Polska - Europa. Zmieniające się społeczeństwo w perspektywie lokalnej i globalnej, red. A. Sułek, M.S. Szczepański, Księga X Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego 1998.

- Gliński P., Polscy Zieloni. Ruch Społeczny w czasie przemian, Warszawa 1996.
- Goodwin J., James M.J., Polletta F., Passionate Politics: Emotions and Social Movements, Chicago 2009.
- Gowin J., Kościół a "Solidarność", [w:] Lekcja Sierpnia. Dziedzictwo "Solidarności" po dwudziestu latach, red. D. Gawin, Warszawa 2002.
- Graff A., Gdzie jesteś, polski feminizmie? Pochwała sporu i niejasności, "Krytyka Polityczna", <http://krytykapolityczna.pl/kraj/graff-gdzie-jestes-polski-feminizmie-pochwala-sporui-niejasnosci/>, dostęp 2 XII 2018.
- Gurr T.R., Why Men Rebel, New York 1970.
- Habermas J., New Social Movements, "Telos" 1981, nr 49, s. 33-37.
<https://doi.org/10.3817/0981049033>
- Hoffer E., The True Believer: Thoughts on the Nature of Mass Movements, New York 2011.
- Holzer J., Solidarność 1980-1981. Geneza i historia, Warszawa 1990.
- Hryniewicz J., Zieloni. Studia nad ruchem ekologicznym w Polsce, 1980-1989, Warszawa 1990.
- Hyży E., Kobieta, ciało, tożsamość. Teorie podmiotu w filozofii feministycznej końca XX wieku, Kraków 2003.
- Inglehart R., The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles among Western Publics, Princeton 1977.
- Janowska J., Subkultury - norma czy symptom?, "Opieka, Wychowanie, Terapia" 1997, nr 1, s. 37-43.
- Jaskułkowski K., Wspólnota symboliczna; w stronę antropologii nacjonalizmu, Gdańsk 2012.
- Jasper J., Social Movement Theory Today: Toward a Theory of Action?, "Social Compass" 2010, nr 4/11, s. 965-976. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9020.2010.00329.x>
- Jawłowska A., Drogi kontrkultury, Warszawa 1975.
- Jawłowska A., Teoria ruchów społecznych Alaina Touraine'a w badaniach polskiej transformacji, "Societas Communitas" 2007/2008, nr 2 (1), s. 83-103.
- Jawłowska A., Więcej niż teatr, Warszawa 1987.
- Jerschina J., Naród w świadomości młodzieży: studium socjologiczne wpływu procesów industrializacji i urbanizacji na świadomość narodową młodzieży dorastającej, Kraków 1978.
- Kwaśniewski J., Sobiecha R., Zamecka J., Zaradność społeczna: z badań nad społecznymi inicjatywami w dziedzinie rozwiązywania problemów Polski lat osiemdziesiątych, Wrocław 1990.
- Jędrzejewski M., My śmiecie; git ludzie, skini, sataniści, krysznaci, Warszawa 1993.
- Kajdanek K., Pluta J., Rowerowy ruch miejski: konteksty powstania, konteksty działania, "CzasKultury: kultura, literatura, filozofia" 2016, nr 1, s. 24-32.
- Kaleta A., Obszary badawcze polskiej socjologii wsi okresu przejścia systemowego (lata 1989-2013), "Roczniki historii Socjologii" 2013, nr 3, s. 127-154.

Kamińska-Berezowska S., Kobiety w wybranych segmentach polskiego ruchu związkowego a równość płci, Katowice 2013.

Kamusella T., Maski i twarze nacjonalizmu, Zabrze 2013.

Kenney P., Rewolucyjny karnawał. Europa Środkowa 1989, tłum. P. Szymor, Wrocław 2005.

Kiełczewski D., Ruch "slow" a proekologiczne style życia, "Ekonomia i Środowisko: rocznik Stowarzyszenia Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych" 2009, nr 2, s. 8-19.

Kłoskowska A., Naród - kultura - osobowość: księga poświęcona Profesorowi Józefowi Chałasińskiemu, Wrocław 1983.

Kłoskowska A., Kultury narodowe u korzeni, Warszawa 1996.

Kochanowski J., Poza horyzont heteronormatywności: ruchy społeczne lesbijek i gejów, "Societas Communitas" 2007/2008, nr 2/1, s. 133-156.

Kola A.M., Skąd (i dokąd) ten bunt?: ruch społeczny Obywatele Nauki jako przykład ruchów akademickich wprowadzających zmianę kulturową, "Rocznik Pedagogiczny" 2015, t. 38, s. 127-142.

Kornhauser W., Politics of mass society, London 2013. <https://doi.org/10.4324/9780203709092>

Korolczuk E., Jacobsson K., Civil Society Revisited. Lessons from Poland, "Studies of Civil Society" 2017, nr 9. <https://doi.org/10.2307/j.ctvw04jx2>

Koseła K, Doktor T., Ruchy pogranicza religii i nauki jako zjawisko socjopsychologiczne, t. 1-5, Warszawa 1984/1985/1989.

Kośmicki E., Ruch antyglobalistyczny, "Dziś" 2003, nr 1, s. 39-49.

Kowalski S., Krytyka solidarnościowego rozumu. Studium z socjologii myślenia potocznego, Warszawa 1999.

Kowzan P., Rusinowska M., Polityka głosu, polityka wyjścia i pytanie o edukację autonomiczną z perspektywy współczesnych ruchów uniwersyteckich, "Ars Educandi" 2011, t. 8, s. 93-121.

Kowzan P., Rusinowska M., Uczenie się (w) ruchu: studenci przeciwko komercjalizacji edukacji, "Rocznik Andragogiczny" 2009.

Koza-Granosz M., Slow-life: wolniej znaczy lepiej, "Odra" 2009, nr 9, s. 135-136.

Kriesi H., Political Context and Opportunity, [w:] The Blackwell Companion to Social Movements, red. D.A. Snow, S.A. Soule, H. Kriesi, New Jersey 2004.

Krzemiński I., Czego nas uczy Radio Maryja?, Warszawa 2009.

Krzemiński I., Pamięć o wielkiej zmianie solidarność rolników indywidualnych a polska transformacja, Warszawa 2017.

Krzemiński I., Polacy - jesień '80, Warszawa 2005.

Krzemiński I., Solidarność. Niespełniony projekt polskiej demokracji, Gdańsk 2013.

Krzemiński I., Solidarność. Projekt polskiej demokracji, Warszawa 1997.

Krzemiński I., Wolność, równość, odmienność: nowe ruchy społeczne w Polsce początku XXI wieku, Warszawa 2006.

Krzyżanowska N., Kongres Kobiet Polskich jako przyczynek do debaty o miejscu i roli kobiet w sferze publicznej, "Kultura i Edukacja" 2009, nr 3, s. 150-151.

Kuczyński et al., W poszukiwaniu ruchu społecznego: wokół socjologii Alaina Touraine'a, Warszawa 1994.

Kurczewska J., Kanon kultury narodowej, [w:] Kultura narodowa i polityka, red. J. Kurczewska, Warszawa 2000.

Kurczewska J., Naród w socjologii i ideologii polskiej: analiza porównawcza wybranych koncepcji z przełomu XIX i XX wieku, Warszawa 1979.

Le Bon G., Psychologia tłumu, tłum. B. Kaprocki, Warszawa 1994.

Leńkowska A., Oskalpowana Ziemia, Kraków 1961.

Libiszowska-Żółtkowska M., Nowe ruchy religijne w Polsce, "Ateneum Kapłańskie" 2003, nr 2/3, s. 329-347.

Łuczak K., Ruchy miejskie w poszukiwaniu wartości i idei kluczowych dla rozwoju miast, "Acta Universitatis Lodzianis. Folia Sociologica" 2015, nr 54, s. 159-175. <https://doi.org/10.18778/0208-600X.54.11>

Łuczewski M., Józef Chałasiński jako badacz (i działacz) ruchów społecznych, "Przegląd Humanistyczny" 2008, nr 6, s. 47-63.

Magala S., Class struggle in classless Poland, Massachusetts 1982.

Magala S., Polski teatr studencki jako element kontrkultury, Warszawa 1988.

Malendowicz P.A., Polski ruch anarchistyczny wobec współczesnych wyzwań politycznych, Piła 2007.

Malinowska E., Kobiety i feministki, "Kultura i Społeczeństwo" 2001, nr 2.

Malinowska E., Niekobieca "Solidarność", [w:] "Solidarność" w imieniu narodu i obywateli, red. M. Latoszek, Kraków 2005.

Malinowska E., Podmiot indywidualny i ruch społeczny w teorii A. Touraine'a, "Przegląd Socjologiczny" 1995, t. 44, s. 169-182.

Malinowski A., Nieproletariackie ruchy protestu w kapitalizmie, Warszawa 1985.

Mandes S., Ruchy społeczne w Polsce, [w:] Wymiary życia społecznego; Polska na przełomie XX i XXI wieku, red. M. Marody, Warszawa 2007.

Mannheim K., Ideologia i utopia, tłum. J. Mizińska, Lublin 1992.

Marczewska-Rytko M., Hakytywizm: cyberterrorizm, haking, protest obywatelski, cyberaktywizm, e-mobilizacja. Lublin 2014.

Mariański J., Moralność w procesie przemian, Warszawa 1990.

Matczak P., Problemy ekologiczne jako problemy społeczne, Poznań 2000.

Matuchniak-Krasuska A., Ruch feministyczny i kobiecy w Polsce interwencja socjologiczna 1994/1995, "Acta Universitatis Lodzianis, Folia Sociologica" 1998, nr 27, s. 123-150.

McAdam D., McCarthy J.D., Zald M.N., Introduction: opportunities, mobilizing structures, and framing processes-toward a synthetic, comparative perspective on social movements, [w:] Comparative Perspectives on Social Movements: Political Opportunities, Mobilizing Structures, and Cultural Framings, red. D. McAdam et al., Cambridge 1996.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511803987>

McCarthy J.D., Zald M.N., Resource mobilization and Social Movements: A Partial Theory, "American Journal of Sociology" 1977, nr 82 (6), s. 1212-1241. <https://doi.org/10.1086/226464>

Melucci A., The Process of Collective Identity, [w:] Social Movements and Culture, red. B. Klandermans, H. Johnstone, Minneapolis 2004

Meyer D. S., Minkoff D. C., Conceptualizing Political Opportunity, "Social Forces" 2004, nr 82 (4), s. 1457-1492. <https://doi.org/10.1353/sof.2004.0082>

Męcina J., Dialog społeczny na poziomie zakładu pracy; między zasadami a realiami, Warszawa 2009.

Misztal B., Rok 1989 jako ruch społeczny, "Tyczyńskie Zeszyty Naukowe" 2000, nr 1, s. 55-69.

Mizielińska J., (De)konstrukcje kobiecości, Gdańsk 2004.

Modzelewski W., Walka bez użycia przemocy: metody i idee, Warszawa 1983.

Mrozik A., Akuszerki transformacji. Kobiety, literatura i władza w Polsce po 1989 roku, Warszawa 2012.

Niktorowicz J., Patriotyzm i nacjonalizm. Ku jakiej tożsamości kulturowej?, Kraków 2013.

Nowicka E., Jak być Polakiem?, "Więź" 1998, nr 11 (481).

Nowosielski M., O tożsamości zbiorowej w ruchach społecznych, "Człowiek i Społeczeństwo" 2006, t. 26, s. 79-93.

Nowosielski M., Socjologiczna refleksja na temat ruchów społecznych, "Przegląd Zachodni" 2011, nr 4, s. 3-28.

Obershall A., Conflict and social Movements, New York 1973.

Offe C., New Social Movements: Challenging the Boundaries of Institutional Politics, "Social Research" 1985, nr 52, s. 817-868.

Olson M., Logika działania zbiorowego; dobra publiczne i teoria grup, Warszawa 2012.

Ossowski S., O Ojczyźnie i Narodzie, Warszawa 1984.

Ost D., Solidarność a Polityka Anty-polityki, Gdańsk 2014.

Paleczny T., Kontestacja formy buntu we współczesnym społeczeństwie, Kraków 1997.

Paleczny T., Nowe ruchy społeczne, Kraków 2010.

Park R. et al., The City: Suggestions for investigation of Human Behavior in the Urban environment, "American Journal of Sociology" 1925, nr 20 (5), s. 577-612. <https://doi.org/10.1086/212433>

Pawliszak P., Tożsamość zbiorowa w teorii ruchów społecznych, "Zeszyty Naukowe Gdańskiej Wyższej Szkoły Administracji" 2005, z. 1, s. 123-145.

Penn S., Podziemie kobiet, tłum. Rosner & Wspólnicy, Warszawa 2003.

Piotrowski G., Marginalizacja ruchu alterglobalistycznego na podstawie relacji prasowych z protestów w Pradze i Warszawie, "Przegląd Anarchistyczny" 2009, nr 9, s. 171-182.

Piven F., Cloward R.A., Collective Protest: A Critique of resource mobilization theory, "International Journal of Politics, Culture and Society" 1991, nr 4 (4). <https://doi.org/10.1007/BF01390151>

Pluciński P., Prawo do miasta jako ideologia radykalnych miejskich ruchów społecznych, "Przegląd Zachodni" 2012, nr 1, s. 17-42.

Rancew-Sikora D., Konflikt w polskim dyskursie ekologicznym: próba analizy, "Studia Socjologiczne" 2002, nr 4, s. 67-84.

Rarot H., Idea dobra wspólnego w myśleniu polskiej opozycji demokratycznej, "Colloquia Communia" 2004, nr 1, s. 64-72.

Reich C. A., Zieleni się Ameryka, Warszawa 1976.

Rowiński G., Nieformalne ruchy młodzieżowe, "Wychowanie na co dzień" 1995, nr 10/11, s. 23-26.

Odkrywanie tożsamości: socjologia ruchów społecznych w Polsce po 1989 roku 159

Rożałowska B., Prawo do miasta: społeczna konstrukcja idei miejskości w przestrzeni Internetu, "Studia Etnologiczne i Antropologiczne" 2015, t. 15, s. 179-189.

Runciman W.G., Relative Deprivation and Social Justice, London 1966.

Sekuła P., Aktywność protestacyjna Polaków w latach 1989-2009, "Polityka i Społeczeństwo" 2013, nr 3, s. 85-99.

Skuza P., Polski ruch queer w perspektywie polityki społecznej, "Problemy Polityki Społecznej: studia i dyskusje" 2005, nr 8, s. 111-129.

Smelser N., Theory of Collective Behavior, New York 1963. <https://doi.org/10.1037/14412-000>

Snow D.A. et al., Frame Alignment Processes, Micromobilization and Movement Participation, "American Sociological Review" 1986, nr 51 (4), s. 546-481. <https://doi.org/10.2307/2095581>

Sowa J., Inna Rzeczpospolita jest możliwa! Widma przeszłości, wizje przyszłości, Warszawa 2015.

Staniszki J., Samo-ograniczająca się Rewolucja, Gdańsk 2010.

Stepulak M., Subkultury młodzieżowe: przyczyny, zagrożenia, szanse, "Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej" 1996, nr 3, s. 237-248.

Stępień S., Ideologie, doktryny i ruchy narodowe: wybrane problemy, Lublin 2006.

Strzelecki J., Elementarne pojęcia socjologii, Warszawa 1970.

Sułek A., "Solidarność", wydarzenie, konsekwencje, pamięć, Warszawa 2006.

Supińska J., Modzelewski W., Studia nad ruchami społecznymi, Warszawa 1990.

Szacki J., Refleksje o polskości, "Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego" 2000.

Szacki J., Czy istnieje socjologia narodu?, [w:] Władza, naród, tożsamość. Studia dedykowane Profesorowi Hieronimowi Kubiakowi, red. K. Górlach, M. Niezgoda, Z. Seręga, Kraków 2004.

Szawiel T., Pokolenie JP2; Przeszłość i przyszłość zjawiska religijnego, Warszawa 2008.

- Szczepański J., Pozapolityczne wyznaczniki przyszłości narodu, Londyn 1979.
- Szlaszyńska A., Repertuar działań kolektywnych, "Dialogi Polityczne: polityka, filozofia, społeczeństwo, prawo" 2008, nr 9, s. 173-188. <https://doi.org/10.12775/DP.2008.012>
- Szpociński A., Kanon Kulturowy, "Kultura i Społeczeństwo" 1991, nr 2, s. 47-56.
- Sztompka P., Dynamika ruchu odnowy w świetle teorii zachowania zbiorowego, "Studia Socjologiczne" 1982, t. 86/87, s. 69-93.
- Szuta A., Media społecznościowe jako grunt pod nowe ruchy społeczne, "Świat Idei i Polityki" 2014, t. 13, s. 37-50.
- Tarde G., Opinia i tłum, tłum. K. Skrzyńska, Kraków 1904.
- Tarrow G.S., Power in Movements; Social Movements and Contentious Politics, Cambridge 2011.
- Tilly C., From Mobilization to Revolution, Reading 1978.
- Titkow A., Kobiety pod presją? Proces kształtowania się tożsamości, [w:] Co to znaczy być kobietą w Polsce, red. A. Titkow, H. Domański, Warszawa 1995.
- Topolski J., Świadomość historyczna Polaków: problemy i metody badawcze, Łódź 1981.
- Touraine A., Wprowadzenie do analizy ruchów społecznych, [w:] Władza i społeczeństwo, t. 1, red. J. Szczupaczyński, Warszawa 1995.
- Touraine A., Solidarność. Analiza ruchu społecznego 1980-1981, tłum. P. Kuczyński, Gdańsk 2010.
- Turner R.H., Killian L.M., Collective Behavior, New York 1957.
- Ulicka G., Nowe ruchy społeczne: niepokoje i nadzieje współczesnych społeczeństw, Warszawa 1993.
- Walczewska S., Damy, rycerze i feministki: kobiecy dyskurs emancypacyjny w Polsce, Kraków 1999.
- Waniek D., Ruch narodowy w Polsce, wczoraj i dziś, Warszawa 2014.
- Wertenstein-Żuławski J., Pęczak M., Spontaniczna kultura młodzieżowa. Wybrane zjawiska, Wrocław 1991.
- Wiatr J., Naród i państwo: socjologiczne problemy kwestii narodowej, Warszawa 1969.
- Wojnicka K., Męskie ruchy społeczne we współczesnej Polsce: wybrane ustalenia i wnioski, "Acta Universitatis Lodziensis. Folia Sociologica" 2013, nr 47, s. 87-103.
- Wojnicka K., Polskie szare feministki - portret socjologiczny, [w:] Gender: Kobieta w kulturze i społeczeństwie, red. B. Kowalska, K. Zielińska, B. Koschalki, Kraków 2009.
- Wojnicka K., Zierkiewicz E., Emocje w ruchach społecznych na przykładzie ruchów obrony praw ojców i Amazonek w Polsce, "Studia Socjologiczne" 2014, nr 4, s. 209-232.
- Wojtaszak A., Studia nad współczesnymi ruchami społecznymi, Szczecin 2014.
- Wójcik J.W., Od hipisów do satanistów, Kraków 1992.
- Wróbel S., Teoretyczne problemy ruchów społecznych i politycznych, Toruń 2011.
- Zieliński A., Nowe ruchy religijne a nowe ruchy społeczne: przypadek katolickiego ruchu charyzmatycznego, "Societas Communitas" 2007/2008, nr 2/1, s. 231-247.

Zimniak-Hańajko M., Ruch w sercu systemu: oburzenie i okupacja jako strategie komunikacyjne polskiego Ruchu Oburzonych, "Kultura Współczesna: teoria, interpretacje, krytyka" 2015, nr 2, s. 126-140.

Żuk P., Społeczeństwo w działaniu: ekolodzy, feministki, skłotersi: socjologiczna analiza nowych ruchów społecznych w Polsce, Warszawa 2001.

Żuk P., Żuk P., O kulturze protestu jako rdzeniu tradycji europejskiej, Warszawa 2015.

Jerzy Axer   Inteligencja po komunizmie. Autokorekta w 20 lat później

Axer J., Inteligencja Europy Środkowej i Wschodniej po komunizmie, [w:] Narody i historia. Studia i Analizy, red. A. Rzegocki, Kraków 2000, s. 129–135.

Bogucka T., Inteligencja. Spory o rolę inteligencji. Symptomy przemian, „Gazeta Wyborcza”, 28 XI 1992.

Chałasiński J., Społeczna genealogia inteligencji polskiej, Warszawa 1946.

Leder A., Prześlona rewolucja. Ćwiczenia z logiki historycznej, Warszawa 2014.

Sowa J., Fantomowe ciało króla. Peryferyjne zmagania z nowoczesną formą, Kraków 2011.

Stempowski J., Inteligencja polska i jej losy w ciągu ostatniego ćwierćwiecza (1914–1939), „Tygodnik Powszechny” 1992, nr 23, s. 1, 7 (z notą: J. Timoszewicz: Od wydawcy, s. 7).

Stempowski J., List Jerzego Stempowskiego do Marii Dąbrowskiej, cz. 1: O pismach literackich i ortografii i, „Wiadomości Kulturalne” 1994, nr 2, s. 16 (list z 28 III 1947); publ. i koment.: J.S. Witkiewicz.

Stanisław Obirek   Religia w kontekście postsekularnym

Beck U., A God of One's Own: Religion's Capacity for Peace and Potential for Violence, Cambridge 2010.

Casanova J., Religie publiczne w nowoczesnym świecie, tłum. T. Kunz, Kraków 2005.

Clooney F.X., Comparative Theology. Deep Learning Across Religious Borders, Oxford 2010.
<https://doi.org/10.1002/9781444318951>

Certeau M. de, Mieszkać, gotować, tłum. K. Thiel-Jańczuk, Kraków 2011.

Certeau M. de, Wynaleźć codzienność. Sztuki działania, tłum. K. Thiel-Jańczuk, Kraków 2007.

Dillon M., Postsecular Catholicism: Relevance and Renewal, New York 2018.
<https://doi.org/10.1093/oso/9780190693008.003.0007>

Dupuis J., Chrześcijaństwo i religie. Od konfrontacji do dialogu, tłum. S. Obirek, Kraków 2003.

Habermas J., Glauben und Wissen, "Dialog" wiosna 2002, s. 63-74.

Habermas J., Ratzinger J., The Dialectics of Secularization: On Reason and Religion, San Francisco 2006.

- Heschel A.J., Bóg szukający człowieka. Podstawy filozofii judaizmu, tłum. A. Gorzkowski, Kraków 2007.
- Heschel A.J., Człowiek szukający Boga, tłum. V. Reder, Kraków 2008.
- Hillesum E., Przerwane życie. Pamiętnik 1941-1943, tłum. I. Piotrowska, Kraków 2000.
- Hinsdale M.A., Jesuit theological discourse since Vatican II, [w:] Cambridge Companion to the Jesuits, red. T. Worcester, Cambridge 2008. <https://doi.org/10.1017/CCOL9780521857314.018>
- Huntington S., Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego, tłum. H. Jankowska, Warszawa 2000.
- Jenkins P., Chrześcijaństwo przyszłości. Nadejście globalnej Christianitas, tłum. S. Grodź, Warszawa 2009.
- Krzemiński I., Solidarność. Niespełniony projekt polskiej demokracji, Gdańsk 2013.
- Mariański J., Religijność społeczeństwa polskiego w perspektywie europejskiej. Próba syntezy socjologicznej, Kraków 2004.
- Marquard O., Pochwała politeizmu. O monolityczności i polimityczności, [w:] Rozstanie z filozofią pierwszych zasad, red. O. Marquard, tłum. K. Krzemień-Ojak, Warszawa 1994, s. 93-119.
- Martini C.M., Kościół został 200 lat w tyle, rozmawiał Georg Sporschill i Federica Radice (oryginał włoski ukazał się 1 września 2012 w Corriere della Sera, tłum. J. Wajs, "Gazeta Wyborcza", 8-9 IX 2012.
- O'Malley J.W., Co się zdarzyło podczas Soboru Watykańskiego Drugiego, tłum. A. Wojtasik, Kraków 2011.
- Obirek S., Wizje Kościoła i państwa w kazaniach ks. Piotra Skargi, Kraków 1994.
- Phan P.C., Being Religious Interreligiously. Asian Perspectives on Interfaith Dialogue, New York 2004.
- Rahner K., Basic Theological Interpretation of the Second Vatican Council, [w:] Theological Investigation, t. 20, London 1981, s. 77-89.
- Starkloff C.F., A Theology of the in-Between. The Value of Syncretic Process, Milwaukee 2002.
- Tischner J., Nieszczęsny dar wolności, Kraków 1996.

Jacek Kołtan   **STOP ACTA po latach. Społeczna mobilizacja a konserwatywny zwrot**

- Beck U., The Metamorphosis of the World, Cambridge 2016.
- Bendyk E., Bunt sieci, Warszawa 2012.
- Bendyk E., Państwo wobec społecznego buntu wywołanego umową ACTA, [w:] Państwo w praktyce. Style działania, red. J. Raciborski, Kraków 2017, s. 209-222.
- Benkler Y., The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom, New Haven 2006.

- Benkler Y. et al., Social Mobilization and the Networked Public Sphere: Mapping the SOPA-PIPA Debate, "Berkman Center Research Publication" 2013, nr 16, dostępne: <https://ssrn.com/abstract=2295953> dostęp 7 X 2018. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2295953>
- Brylewska O., Chałubiński P., Stępniewska K., ACTA - Źródła protestu, [w:] Obywatele ACTA, red. Ł. Jurczyszyn et al., Gdańsk, 2014, s. 14-39.
- Castells M., Sieci oburzenia i nadziei. Ruchy społeczne w erze internetu, tłum. O. Siara, Warszawa 2013.
- Czerski P., My, dzieci sieci, "Dziennik Bałtycki", 11-12 II 2012, s. 11; także w: My, dzieci sieci: wokół manifestu, Warszawa 2012, dostępne: <http://prawokultury.pl/publikacje/my-dzieci--sieci-wokol-manifestu/> dostęp 7 X 2018.
- Diagnoza społeczna 2013. Warunki i jakość życia Polaków, red. J. Czapiński, T. Panek, Warszawa 2014, dostępne: http://analizy.mpips.gov.pl/images/stories/publ_i_raporty/DS2013/Raport_glowny_Diagnoza_Spoleczna_2013.pdf dostęp 7 X 2018. <https://doi.org/10.5709/ce.1897-9254.o295>
- Gracz K., On the Role of Copyright Protection in the Information Society. Anti-ACTA Protests in Poland as a Lesson in Participatory Democracy, "Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law" 2012, nr 4 (1), s. 21-35.
- Hardt M., Negri A., Assembly, New York 2017.
- Jurczyszyn Ł., Kim są i jak działali ACTA-wiści?", [w:] Obywatele ACTA, red. Ł. Jurczyszyn et al., Gdańsk 2014, s. 110-133.
- Kołtan J., Wiedz, że coś się dzieje. Walka o autonomię a nowe ruchy społeczne, [w:] Obywatele ACTA, red. Ł. Jurczyszyn et al., Gdańsk 2014, s. 134-155.
- Krastew I., Demokracja nieufnych. Eseje polityczne, tłum. M. Sutowski, Warszawa 2013.
- Krastew I., Demokracja: przepraszamy za usterki, tłum. M. Sutowski, Warszawa 2015.
- Krejtz K., Ciemniowski W., Baran T., Zaangażowanie społeczne a Facebook. Rola internetowych narzędzi komunikacyjnych w stymulowaniu dyskusji publicznej i zaangażowania społecznego oraz w kreowaniu ich kształtu, [w:] Obywatele ACTA, red. Ł. Jurczyszyn et al., Gdańsk 2014, s. 156-183.
- Kuczyński P., Potencjał ruchu społecznego, [w:] Obywatele ACTA, red. Ł. Jurczyszyn et al., Gdańsk 2014, s. 40-77.
- Kwarc B., Nie dla ACTA!!! Odezwa do narodu, 2012, dostępne: <https://www.youtube.com/watch?v=HryVACsb64c&spfreload=10> dostęp 7 X 2018.
- Mason P., Skąd ten bunt? Nowe światowe rewolucje, tłum. M. Sutowski, Warszawa 2013.
- Nagle A., Kill All Normies. The Online Culture Wars from Tumblr and 4chan to the Alt-right and Trump, Winchester 2017.
- Nowak J., (Nie) tylko zabawa w protest. Sprzeciw wobec ACTA jako aktywność obywatelska i uczestnictwo w kulturze popularnej, [w:] Demokracja elektroniczna. Kontrowersje i dylematy, red. M. Marczevska-Rytko, Lublin 2013, s. 129-146.
- Nowak J., Polityki sieciowej popkultury, Lublin 2017.

Nowak J., The Good, the Bad, and the Commons: A Critical Review of Popular Discourse on Piracy and Power During Anti-ACTA Protests, "Journal of Computer-Mediated Communication" 2016, nr 21, s. 177-194. <https://doi.org/10.1111/jcc4.12149>

Obywatele ACTA, red. Ł. Jurczyszyn et al., Gdańsk 2014.

Ost D., Thoughts on the Hungarian and Polish New Right in Power, "Public Seminar" 2016, September 21, dostępne: http://www.publicseminar.org/2016/09/thoughts-on-the-hungarianand-polish-new-right-in-power/#.WQNn_FKPWIM dostęp 7 X 2018.

Petzsch J.S., We, The Web Kids: A Comparative Study of an Internet Manifesto and Current Cultural Clashes, 2012, dostępne w:

https://www.academia.edu/10089804/WE_THE_WEB_KIDS_A_comparative_study_of_an_Internet_manifesto_and_current_cultural_clashes dostęp 7 X 2018.

Płatek D., Płucienniczak P., "Śmierć wrogom ojczyzny!". Przemoc zbiorowa w repertuarze działań skrajnej prawicy w Polsce, 1990-2013, "Studia Socjologiczne" 2017, nr 2 (225), s. 1-35.

Porta D. della, Diani M., Social Movements. An Introduction, Oxford 2006.

Rakusa-Suszczewski M., Komunikat NO LOGO. Młodzież przeciw porozumieniom ACTA, [w:] Obywatele ACTA, red. Ł. Jurczyszyn et al., Gdańsk 2014, s. 78-109.

Szafranec K., Młodzi 2011, Warszawa 2011.

Szafranec K., Dojrzewający obywatele dojrzewającej demokracji. O stylu politycznej obecności młodych, Warszawa 2012.

Szczówka M., Kontra Młodzież czyli pod ostrzałem systemu. Wspomnienia o ACTA, 2013, dostępne <https://www.mpolska24.pl/post/372/kontra-mlodziez-czyli-pod-ostrzalem-systemuwspomnienia-o-acta> dostęp 7 X 2018.

Szlendak T., Zażyłość w oparach niezrozumienia. O hipotezie międzygeneracyjnej solidarności tolerancyjnej, "Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny" 2012, nr 3, s. 75-90.

<https://doi.org/10.14746/rpeis.2012.74.3.4>

Szlendak T., Rottweiler sąsiada, arena klaunów: młodzi a państwo, "Instytut Idei" 2013, nr 2, s. 38-43, <http://www.instytutobywatelski.pl/wp-content/uploads/2013/02/instytutideii-WIOSNA-web.pdf>.

Touraine A., The Voice and the Eye: An Analysis of Social Movements, tłum. A. Duff, Cambridge 1981.

Wieviorka M., Social movements, a global perspective, 2014, dostępne:

<http://wieviorka.hypotheses.org/325> dostęp 7 X 2018.

Wieviorka M., Global terrorism as anti-movement, 2015, dostępne:

<http://wieviorka.hypotheses.org/369> dostęp: 7 X 2018.

Wiśniewski M. et al., Podłoże prawicowych preferencji wyborczych młodych Polaków, Warszawa 2015.

Zbigniew Izdebski Stosunek Polaków w wieku reprodukcyjnym do osób homoseksualnych w perspektywie ostatniego dwudziestolecia

Izdebski Z., Zachowania prozdrowotne i seksualne w aspekcie HIV/AIDS w Polsce, Warszawa 1997.

Izdebski Z., Wiedza, przekonania o HIV/AIDS w społeczeństwie polskim. Zachowania seksualne, Warszawa 2000.

Izdebski Z., Ryzykowna dekada. Seksualność Polaków w dobie HIV/AIDS, Studium porównawcze 1997–2001–2005, Zielona Góra 2006.

Izdebski Z., Seksualność Polaków na początku XXI wieku. Studium badawcze, Kraków 2012.

Izdebski Z., Seksualność Polaków 2017. Raport z badań, Warszawa 2017.

Zuzanna Toeplitz **Upředzenia z perspektywy psychologii rozwojowej**

Aboud, F. et al., Una Global Evaluation Group Intervention to reduce prejudice and enhance inclusion and respect for ethnic differences in early childhood: A systematic review, "Developmental Review" 2012, nr 32, s. 307-336. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2012.05.001>

Arcimowicz K., Obraz mężczyzny w polskich mediach. Prawda, fałsz, stereotypy, Gdańsk 2003.

Berzonsky M.D., Identity Style and Well-Being. Does Commitment Matter? "Identity", nr 3, s. 131-142. <https://doi.org/10.1207/S1532706XID030203>

Bilewicz M., Kiedy kontakt osłabia upředzenia? Kategoryzacje społeczne i temporalne jako warunki skuteczności kontaktu międzygrupowego, "Psychologia Społeczna" 2006, nr 2, s. 63-74.

Błoch B., Doliński D., Dwufazowy model powstawania stereotypów, [w:] Myślenie stereotypów i upředzenia. Mechanizmy poznawcze i afektywne, red. M. Kořta, Warszawa: 2004.

Brzezińska A. et al., Uwarunkowania procesu kształtowania się tożsamości w okresie przejścia z adolescencji do dorosłości, "Kultura i Edukacja" 2012, nr 3 (89), s. 23-50.

CBOS, O roli kobiet w rodzinie. Komunikat z badań, 2013, <http://www.cbos.pl>.

Cohen T.R., Panter A.T., Turan N., Guilt proneness and moral character, "Current Directions in Psychological Science" 2012, t. 21, nr 5, s. 355-359. <https://doi.org/10.1177/0963721412454874>

Cozzarelli C., Wilkinson A.V., Tagler M.J., Attitudes toward the poor and attributions for poverty, "Journal of Social Issues" 2001, nr 57, s. 207-227. <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00209>

Falanga R., De Caroli M.E., Sagone E., Are parental and filial ethnic attitudes toward Africans related?, "Procedia - Social and Behavioral Sciences" 2014, nr 116, s. 713-717. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.285>

Hamer K., Penczek M., Bilewicz M. Between universalistic and defensive forms of group attachment. The indirect effects of national identification on intergroup forgiveness, "Personality and Individual Differences" 2018, t. 131, s. 15-20. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.03.052>

Hansen K. et al., Psychological Determinants of Linguistic Purism: National Identification, Conservatism, and Attitudes to Loanwords, "Journal of Language and Social Psychology" 2018, t. 37 (3), s. 365-375. <https://doi.org/10.1177/0261927X17737810>

Harder D.W., Shame and guilt assessment, and relationships of shame- and guilt-proneness to psychopathology, [w:] Self-conscious emotions: The psychology of shame, guilt, embarrassment, and pride, red. J.P. Tangney, K.W. Fischer, New York 1995, s. 368-392.

Jankowiak B., Adultyzm - uprzedzenia przeciwko młodym ludziom, "Studia edukacyjne" 2017, nr 46, 297-305. <https://doi.org/10.14746/se.2017.46.19>

Krekula C., Nikander P., Wilińska M., Multiple Marginalizations Based on Age: Gendered Ageism and Beyond, "Contemporary Perspectives on Ageism" 2018, t. 20, s. 33-50. https://doi.org/10.1007/978-3-319-73820-8_3

Malinowska J.K., Neuronauka kulturowa a kategoria rasy: na przykładzie efektu innej rasy, "Fiko Sofija" 2015, nr 29, 125-146.

Möntanes P. et al., Intergenerational transmission of benevolent sexism from mothers to daughters and its relation to daughters' academic performance and goals, "Sex roles" 2012, 66, 468-478. <https://doi.org/10.1007/s11199-011-0116-0>

Nelson T.D., Ageism [w:] Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination, red. T.D. Nelson, New York 2009. <https://doi.org/10.4324/9781841697772>

Nowi mężczyźni? Zmieniające się modele męskości we współczesnej Polsce, red. M. Fuszara, Warszawa 2008.

Pietrzak J., Mikołajska M., Seksizm w Polsce, [w:] Uprzedzenia w Polsce, red. A. Stefaniak, M. Bilewicz, M. Winiewski, Warszawa 2015, s. 207-236.

Rudman L.A., Mescher K., Penalizing men who request a family leave: Is flexibility stigma a feminine stigma?, "Journal of Social Issues" 2013, nr 69, s. 322-340. <https://doi.org/10.1111/josi.12017>

Sondaż: Czy w Polsce są antysemita i rasiści, „Rzeczpospolita”, 21 III 2018.

Soral W., Marchlewska M., Nierówności dochodowe jako źródło uprzedzeń, [w:] Uprzedzenia w Polsce, red. A. Stefaniak, M. Bilewicz, M. Winiewski, Warszawa 2015, s. 237-262.

Stefaniak A., Górka P., Syndrom międzygrupowej wrogości w Polskim Sondażu Uprzedzeń 2, [w:] Uprzedzenia w Polsce, red. A. Stefaniak, M. Bilewicz, M. Winiewski, Warszawa 2015, s. 131-156.

Tajfel H., Turner J., An integrative theory of intergroup conflict, [w:] The social psychology of intergroup relations, red. W. Austin, S. Worchel, Monterey 1979, s. 33-47.

Urzędowska M., Antysemityzm w Europie „żywy i silny”, „Gazeta Wyborcza”, 27 XI 2018.

Urzędowska M., Żydzi w Europie: tu nie jest bezpiecznie, „Gazeta Wyborcza”, 11 XII 2018.

Warszawski D., Zakłęcie „nigdy więcej” przestało działać, „Gazeta Wyborcza”, 11 XII 2018.

Zick A. et al., The syndrome of group-focused enmity: The interrelation of prejudice tested with multiple cross-sectional and panel data, "Journal of Social Issues" 2018, nr 64, s. 363-383. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2008.00566.x>

Jan Doktor **Żydzi oczami chrześcijan w nowożytnej Europie. Rekonesans badawczy**

Baron S.W., A Social and Religious History of the Jews, t. 5, New York 1957.

Boyarin D., *Border Lines. The Partition of Judaeo-Christianity*, Philadelphia 2004.

<https://doi.org/10.9783/9780812203844>

Brown P., *Narodziny zachodniego chrześcijaństwa*, tłum. J.W. Popowski, Warszawa 2000.

Chrześcijanstwo a judaizm rabiniczny. Historia początków oraz wczesnego rozwoju, red. Shanks H., tłum. W. Chrostowski, Warszawa 2013.

Dohm Ch.C..W. von, *Über die bürgerliche Verbesserung der Juden*, Bd. 1, Berlin 1781.

Doktór J., *Misjonarze i żydzi w czasach mesjańskiej zawieruchy 1648–1792*, Warszawa 2012.

Doktór J., *Śladami mesjasza apostaty. Żydowskie ruchy mesjańskie w XVII i XVIII wieku a problem konwersji*, Wrocław 1998.

Doktór J., *Ein Sabbatianer Aaron Margalitha von Żółkiew und das Religionsgespräch zu Hannover, „Fördern und Bewahren. Studien zur europäischen Kulturgeschichte der frühen Neuzeit“ 1996, Bd. 70, Festschrift anlässlich des zehnjährigen Bestehens der Dr. Günther Findel-Stiftung zur Förderung der Wissenschaften*, s. 79–91.

Epstein I., *The „Responsa” of Rabbi Solomon ben Adret of Barcelona (1235–1310) as a source of the History of Spain. Studies in the Communal Life of the Jews in Spain as reflected in the „Responsa”*, New York 1868.

Katz J., *Exclusiveness and Tolerance. Studies in Jewish-Gentile Relations in Medieval and Modern Times*, New York 1962.

Kauffman D., *Jewish Informers in the Middle Ages*, „*Jewish Quarterly Review*” 1986, nr 8, s. 217–238.
<https://doi.org/10.2307/1449832>

Michałowska-Mycielska A., *Sejmy i sejmiki koronne wobec Żydów. Wybór tekstów źródłowych*, Warszawa 2006.

Rabbinic Culture and Its Critics. Jewish Authority, Dissent, and Heresy in Medieval and Early Modern Times, red. Frank D., Goldish M., Detroit 2007.

Schubert K., *Das christlich-jüdische Religionsgespräch im 12. und 13. Jahrhundert* (aus Kairos 19 (1977), [w:] *Die Juden in ihrer mittelalterlichen Umwelt*, red. A. Ebenbauer, K. Zatloukal (red.), Wien–Köln–Weimar 1991).

Schlüter M., *Auf welche Weise wurde die Mishna geschrieben? Das Antwortschreiben des Rav Sherira Gaon. Mit einer Faksimilie der Handschrift Berlin Qu. 685 (Or.160) und des Erstdrucks Konstantinopel 1566*, Tübingen 1993.

Stow K., *The Fruit of Ambivalence. Papal Jewry Policies over the Cenuries*, [w:] *The Roman Inquisition, the Index and the Jews. Context, Sources and Perspectives*, red. S. Wendehorst, Leiden 2004.

Weyne P., *Początki chrześcijańskiego świata (312–394)*, tłum. I. Kania, Warszawa 2009.

Zimmer E., *Harmony and Discord. An Analysis of the Decline of Jewish Self-Government in 15th Century Central Europe*, New York 1970.

Browning C.R., Geneza „ostatecznego rozwiązania”: Ewolucja nazistowskiej polityki wobec Żydów, wrzesień 1939 – marzec 1942, tłum. B. Gutowska-Nowak, Kraków 2012.

Eldar M., The Voyage of the Olim of the „Biria”, June,22,1946 to July,2,1946, Jerusalem 2008.

Hanisman S., The Destruction of Kurow and the Survival of Shmuel Hanisman. From Letters to a Friend (Jakov Gilbert, in Germany, 1948),
<https://www.jewishgen.org/yizkor/kurow/Kurow.html#TOC163>.

Kaczyńska M., Psychiczne skutki wojny wśród dzieci i młodzieży w Polsce, „Zdrowie Psychiczne” 1946, nr 2, s. 50–70.

Kotlar H., We Lived in a Grave, tłum. J. Pilch, New York 1980.

Kozak L., Obszar gminy Abramów w dziejowym ujęciu, Abramów 2009,

Księgi więzienia na Zamku w Lublinie 1944–1954, t. 1, oprac. A.T. Filipek, M. Krzysztofik, Lublin 2009.

Libionka D., Losy Chaima Hirszmana jako przyczynek do refleksji nad pamięcią o Zagładzie i powojennymi stosunkami polsko-żydowskimi, „Polska 1944/45–1989. Studia i Materiały” 2006, t. 7, s. 5–24.

Libionka D., Zagłada Żydów w Generalnym Gubernatorstwie: Zarys problematyki, Lublin 2017.

Mańkowski Z., Stefan Rodak (1915–1975), [w:] Polski słownik biograficzny, t. 31, Kraków 1988.

Mazurkiewicz W., Kurów Lubelski w XX stuleciu, Lublin 2002.

Ricer-Waserman C., Survived and Lived to See,
<https://www.jewishgen.org/yizkor/kurow/Kurow.html#TOC163>.

Rodak S. Akcja pomocy Żydom w powiecie puławskim w latach wojny z okupantem hitlerowskim, Zakład Historii Ruchu Ludowego, b.d., mps R-IV-1/462.

Rodak S., Marszem podziemnym, Warszawa 1972.

Rodak S., Mój rok 1944/1945, Archiwum Ośrodka „Karta”, mps.

Rodak S. („Józef Rola”), W obronie wsi Barłogi, [w:] Prawda o żołnierzach Batalionów Chłopskich, Warszawa 1948, s. 101–107.

Rotsztajn-Ricer D., How I Survived, <https://www.jewishgen.org/yizkor/kurow/Kurow.html#TOC163>.

Silberklang D., Gates of Tears: The Holocaust in the Lublin District, Jerusalem 2013.

Sterbebücher von Auschwitz: Fragmente, 2, München 1995.

Stone I.F., Underground to Palestine, New York 1946.

Struski J., Pamiętnik Józefa Struskiego, Kurów 2018.

Struski J., Pamiętniki o Łąkoci (1915–1945), Lublin 2013.

Sulej M., Zdrada i zbrodnia. Studium przypadku. Komuniści na terenie Podobwodu Dęblin–Ryki Armii Krajowej podczas II wojny światowej i później, Warszawa 2012.

Sulek A., Badacz i świadek drugiej generacji: O ratowaniu lokalnej pamięci Żydów w Polsce, „Więź” 2017, nr 4, s. 65–74.

Sulek A., Both Researcher and Second-Generation Witness – On Rescuing Local Memory of Holocaust in Poland, tłum. A. Orla-Bukowska, „East European Politics and Societies, and Cultures”, t. 33, nr 2, s. 259–279. <https://doi.org/10.1177/0888325418798692>

Sulek A., Historia piękna jak perła, „Gazeta Wyborcza”, 31 I 2015.

Sulek A., Jasiek z Łąkoci, zapomniany wierszopis wiejski, „Twórczość Ludowa” 1994, nr 1/2, s. 47–48.

Sulek A., Kto pomagał, kto zabijał, „Tygodnik Powszechny”, 12 II 2018.

Sulek A., O bohaterach i draniach czasu Zagłady, „O nas. Kwartalnik Gminy Kurów” 2018, nr 12, ss. 11–15, https://www.kurow.eu/images/Stale/Zalaczniki/Kwartalnik/ONas_201812_12.pdf.

Sulek A., Opowieść o miłosiernych chrześcijanach, „Odra” 2016, nr 12, s. 29–33.

Sulek A., Szewc nad szewcami, „obrońca narodu żydowskiego”. O Antonim Kordowskim z Kurowa, „Więź” 2015, nr 4, s. 64–75.

Tołpyho A., Z problemów polityki eksterminacyjnej okupanta hitlerowskiego w powiecie puławskim w latach 1939–1944, „Studia Puławskie” 1987, Seria A, t. 1, s. 163–182.

Turlejska M. (pseu d. Łukasz Socha), Te pokolenia żałobami czarne... Skazani na śmierć i ich sędziowie 1944–1954, Warszawa 1986.

USHMM, Encyclopedia of Camps and Ghettos, 1933–1945, t. 2, A, Bloomington 2012.

Vurman N., I was a German „Soldier”, [w:] From a Ruined Garden: The Memorial Books of Polish Jewry, oprac. J. Kugelmas, J. Boyarin, wyd. 2. Bloomington 1998, s. 218–224.

Wnuk R., Lubelski Okręg AK DSZ i WiN 1944–1947, Warszawa 2000.

Wójcicki S., Dziedzictwo kulturowe gminy Kurów, wyd. 2, Kurów 2014.

Jowita Wiśniewska   **Spory o pamięć zbiorową Polaków. Wokół stosunków polsko-żydowskich w latach 1939–1945**

Akta prawne

Projekt ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary – Dz. U. 2018 poz. 369.

Literatura

Antysemityzm w Polsce i na Ukrainie. Raport z badań, red. I. Krzemiński, Warszawa 2004.

Bikont A., *My z Jedwabnego*, Warszawa 2012.

Bilewicz M., *Między idealizacją a hiperkrytycyzmem. Polska niepamięć historyczna i jej źródła*, Instytut Studiów Zaawansowanych, Seria Analizy, wrzesień 2018,

Bilewicz M. et al., *Marzec w lutym? Studium stosunku Polaków do Żydów i historii Holokasutu w kontekście debaty wokół ustawy o IPN*, „Nauka” 2018, nr 2.

- Czy Polacy są antysemitami?*, red. I. Krzemiński, Warszawa 1996.
- Dalej jest noc. Losy Żydów w wybranych powiatach okupowanej Polski*, red. B. Engelking, J. Grabowski, Warszawa 2018.
- Debaty po roku 1989. Literatura w procesach komunikacji w stronę nowej syntezy (2)*, red. M. Hopfinger, Z. Ziątka, T. Żukowski, Warszawa 2017.
- Forecki P., Pokłosie, po Grossie i kibice polskości, "Studia Litteraria et Historica" 2013, nr 2.
<https://doi.org/10.11649/slh.2013.009>
- Gross J.T., Sąsiedzi: historia żydowskiego miasteczka, Sejny 2000.
- Keff B., Antysemityzm. Niezamknięta historia, Warszawa 2013.
- Lendvai P., Antysemityzm bez Żydów, cz. 2: Polska 1968, Warszawa 1987.
- Makuchowska M., Żydzi w dyskursie Kościoła katolickiego, "Studia Litteraria et Historica" 2014/2015, nr 3/4.
<https://doi.org/10.11649/slh.2015.015>
- Malicki K., *Pamięć przeszłości pokolenia transformacji*, Warszawa 2012.
- Następstwa Zagłady Żydów. Polska 1944–2010*, red. F. Tych, M. Adamczyk-Garbowska, Lublin 2011.
- Nijakowski L.M., *Polska polityka pamięci. Esej socjologiczny*, Warszawa 2008.
- Notes Zuzanny Ginczanki*, wybór tekstów i oprac. J. Mikołajewski, Kraków–Budapeszt 2016.
- Nowicka M., *Polskość jako przedmiotu spotu. Przykład kontrowersji wokół filmu „Pokłosie” w reż. Władysława Pasikowskiego*, „Studia Socjologiczne” 2015, nr 1 (216).
- Od wojny do wolności. Wybuch i konsekwencje II wojny światowej 1939–1989*, red. M. Andrzejewski, G. Berendt, T. Chinciński, A. Trzeciak, Warszawa 2010.
- Pamięć i polityka historyczna. Doświadczenia Polski i jej sąsiadów*, red. S.M. Nowinowski, J. Pomorski, R. Stobiecki, Łódź 2008.
- Pamięć zbiorowa jako czynnik integracji i źródło konfliktów*, red. A. Szpociński, Warszawa 2009.
- Polski słownik judaistyczny: dzieje, kultura, religia, ludzie*, oprac. Z. Borzymińska, R. Żebrowski, Warszawa 2003, t. 2.
- Rytualny chaos. Studium dyskursu publicznego*, red. M. Czyżewski, S. Kowalski, A. Piotrowski, Kraków 1997.
- Steinlauf M., *Pamięć nieprzyswojona: polska pamięć Zagłady*, Warszawa 2001.
- Stosunek do Żydów i ich historii po wprowadzeniu ustawy o IPN*, red. M. Bilewicz et al., Warszawa 2018.
- The Politics of Memory in Postwar Europe*, red. R.N. Lebow, W. Kansteiner, C. Fogu, London 2006.
- Traba R., *Przeszłość w teraźniejszości. Polskie spory o historię na początku XXI wieku*, Poznań 2009.
- Tryczyk M., *Miasta śmierci. Sąsiedzkie pogromy Żydów*, Warszawa 2015.
- Wokół Jedwabnego*, t. 1: *Studia*, s. 525, t. 2: *Dokumenty*, red. P. Machcewicz, K. Persak, Warszawa 2002.

Wokół Strachu. Dyskusja o książce Jana T. Grossa, red. M. Gądek, Kraków 2008.

Żbikowski A., *U genezy Jedwabnego. Żydzi na kresach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej, wrzesień 1939 – lipiec 1941*, Warszawa 2006.

Żydzi – problem prawdziwego Polaka. Antysemityzm, ksenofobia i stereotypy narodowe po raz trzeci, red. I. Krzemiński, Warszawa 2015.

Artykuły

Graff A., Datner H., *My, komisarki od kultury – polemika z Vargą o „Idzie”*, „Gazeta Wyborcza”, 13 XI 2013.

Gross J.T., *Czy Zagłada jest ich historią, czy naszą? (Plaidoyer w przedmiocie ustanowienia w Polsce miejsca pamięci poświęconego Zagładzie)*, „Zagłada Żydów. Studia i materiały. Pismo Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFIS PAN” 2018, nr 13.

Haska A., *„Znałam tylko jedną żydóweczkę ukrywającą się...”. Sprawa Zofii i Mariana Chominów*, „Zagłada Żydów. Studia i materiały. Pismo Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFIS PAN” 2008, nr 4.

Mrozowicz K., *77 rocznica mordu w Jedwabnem. W miejscu tamtej stodoły poluje się dziś na pokemony*, „Gazeta Wyborcza”, 10 VII 2018, wydanie elektroniczne.

Rosja w niewoli żydowskiej, „Załoga”, 12 V 1942.

Rudnicki S., *Mogą żyć, byle nie u nas... Propaganda NSZ wobec Żydów*, „Więź” 2006, nr 4. „Walka”, 29 XI 1940.

Wigura K., *Dlaczego „Ida” tak gniewa. Częściowe podsumowanie dyskusji o filmie Pawła Pawlikowskiego*, „Kultura Liberalna” 2013, nr 256, wydanie elektroniczne.

Dokumenty

Oświadczenie Centrum Badań nad Zagładą Żydów w sprawie sprzeciwu wobec nowelizacji ustawy o IPN, wrzesień 2016 r.

Oświadczenie Instytutu Pamięci Narodowej ws. apelu Ambasador Izraela o zmianę nowelizacji ustawy o IPN – 28 I 2018.

Wokół nowelizacji ustawy o IPN – Komunikat z badań 24/2018, luty 2018.

Źródła internetowe

<http://archiwum.stopklatka.pl/>

<http://krytykapolityczna.pl/>

<http://radioszczecin.pl/>

<http://stat.gov.pl/>

<http://wyborcza.pl/>

<https://kulturaliberalna.pl/>

<https://sztetl.org.pl/>

<https://twitter.com/>

<https://www.holocaustresearch.pl/>

Stanisław Krajewski   **My wszyscy z niej: dezasymilacja polskich Żydów**

Grynberg M., Księga Wyjścia, Wołowiec 2018.

Grynberg M., Oskarżam Auschwitz. Opowieści rodzinne, Wołowiec, 2014.

Krajewski S., Jewish De-assimilation in Poland: A Personal Perspective, Biuletyn SIDIC (Service International de Documentation Judéo-Chrétienne) nr XXXII, nr 2, 1999, s. 7–11.

Krajewski S., Nasza żydowskość, Kraków 2010.

Krzemiński I., Uwarunkowanie i przemiany postaw antysemickich, [w:] Żydzi – problem prawdziwego Polaka, red. I. Krzemiński, Warszawa 2015, s. 21–59.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323518105.pp.21-59>

Melchior M., Społeczna tożsamość jednostki. W świetle wywiadów z Polakami pochodzenia żydowskiego urodzonymi w latach 1944–1955, Warszawa 1990.

Reszke K., Powrót Żyda. Narracje tożsamościowe trzeciego pokolenia Żydów w Polsce po Holokauście, Kraków 2013.

Wiszniewicz J., Życie przecięte. Opowieści pokolenia Marca, Wołowiec 2008.

Wiszniewska I., My, Żydzi z Polski, Warszawa 2014.

Ruta Śpiewak   **Chłopi – nowi chłopi – quasi-chłopi. O zanikaniu i odradzaniu się klasy chłopskiej**

A. Chayanow on The Theory of Peasant Economy, red. D. Thorner, B. Kerblay, R Smith, Illinois 1966.

Bilewicz A., Potkańska D., Jak kiełkuje społeczeństwo obywatelskie? Kooperatywy jako przykład nieformalnego ruchu społecznego, "Trzeci sektor" 2013, nr 1 (3).

Bilewicz A., Śpiewak R., Enclaves of Activism and Taste. Polish Consumer Cooperatives as Alternative Food Networks, "Socio.hu, Special Issue in English. The Social Meaning of Food" 2015, nr 3.

<https://doi.org/10.18030/socio.hu.2015en.145>

Brunori G., Rossi A., Maladrin, V., Co production Transition Innovative Processes in Farms Adhering to Solidarity based Purchase Groups (GAS) in Tuscany, Italy, "International Journal of Sociology of Agriculture And Food" 2010, t. 18, nr 1.

Bui S., Cardona A., Lamine C., Cerf M., Sustainability transitions: Insights on processes of Niche regime interaction and regime reconfiguration in agrifood systems, "Journal of Rural Studies" 2016, nr 48.

<https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2016.10.003>

Bukraba-Rylska I., Socjologia wsi polskiej, Warszawa 2008.

Czyżewski A., Kułyk P., Kwestia rolna od Aleksandra Czajanowa i Władysława Grabskiego po jej współczesne ujęcie, "Roczniki Naukowe Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich" 2015, t. 102.

Dzun W., Drobne gospodarstwa w rolnictwie polskim próba definicji i charakterystyki, "Wieś i Rolnictwo" 2013, nr 2.

Halamska M., Conceptualising the "Agrarian Segment" in the Evolving Structure of Polish Society, [w:] Transforming Rural Life in Poland: Surveys of Policy Issues and Evidence, Warszawa 2008.

Halamska M., Quasi chłopi w przestrzeni społecznej wsi, "Wieś i Rolnictwo", 2013, nr 1.

Halamska M., Struktura społeczna ludności wiejskiej w Polsce i jej przestrzenne zróżnicowanie, "Wieś i Rolnictwo" 2016, nr 1.1.

Lamarche H., Wstęp ogólny, [w:] Rolnictwo rodzinne. Międzynarodowe studium porównawcze, cz. 1: Rzeczywistość polimorficzna, Warszawa 1992.

Hummel A., Szkic o antropologii aktywistycznej. Badanie nowo-wiejskich inicjatyw Katalonii, "Lud" 2017, t. 101.

<https://doi.org/10.12775/lud.2017.10>

Mokrzycki E., Bilans niesentymalny, Warszawa 2001.

Phillips M., Page S., Sarati E., Moore K., Diversity, scale and green landscapes in gentrification process: ecological and social science perspectives, "Applied geography" 2008, t. 28, nr 176.

<https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2007.07.003>

Ploeg J. van der, Struggles for Autonomy and Sustainability in an Era of Empire and Globalization, [b.m.w.] 2008.

Ploeg J. van der, The peasantries of the twenty first century: the commodisation debate revisited, "The Journal of Peasant Studies" 2010, t. 37.

<https://doi.org/10.1080/03066150903498721>

Ploeg J. van der, Peasant driven agricultural growth and food sovereignty. [w:] Critical Perspectives on Food Sovereignty, Global agrarian transformations, red. Edelman M. et al., t. 2. Abingdon - New York 2016.

Popescu A. et. al., Farm Structure and Land Concentration in Romania and the European Union's Agriculture. "Agriculture and Agricultural Science Procedia" 2016, nr 10.

<https://doi.org/10.1016/j.aaspro.2016.09.036>

Mendras H., Jacobs A., The invention of the peasantry: a moment of the history of post world war II French Sociology, "Revue Francaise de sociologie" 2002, nr 43.

<https://doi.org/10.2307/3322761>

Mendras H., La fin des paysans. Suivid'unerefleksion sur la findes paysans vingt ans apre, Paris 1992 [1967].

Shanin T., The Nature and Change of Peasant Economies, "Sociologia Ruralis" 1973, t. 13, nr 2.

<https://doi.org/10.1111/j.1467-9523.1973.tb00884.x>

Śpiewak R., Globalne siły a nowa klasa chłopska, "Wieś i Rolnictwo" 2015, nr 1.1.

Willis S., Campbell H., The Chestnut Economy: The Praxis of Neo Peasantry in Rural France, "Sociologia Ruralis" 2004, nr 44 (3).

<https://doi.org/10.1111/j.1467-9523.2004.00278.x>

Jarosław J. Szczepański **Górnicza frustracja**

Baca-Pogorzelska K., Jodłowski T., Babska szychta, Warszawa 2014.

Baca-Pogorzelska K., Jodłowski T., Drugie życie kopalń, Warszawa 2013.

Baca-Pogorzelska K., Jodłowski T., Ratownicy Pasja Zwycięstwa, Warszawa 2015.

Dane Wyższego Urzędu Górniczego <http://www.wug.gov.pl/bhp/statystyki>.

Domagalska S., Szczepański J., Bardzo czarny Śląsk, „Dwadzieścia Jeden” 1987, nr 5.

Gadowska K., Zjawisko klientelizmu polityczno-ekonomicznego. Systemowa analiza powiązań sieciowych na przykładzie przekształceń sektora górniczego w Polsce, Kraków 2003.

Radetzki M., Poland's Hard Coal Industry: Prospects after Completed Restructuring, Stockholm 1994.

Szczepański J.J., Górniki Polski. Ludzie z pierwszych stron gazet, Warszawa 2005.

Szczepański J.J., Górnictwa portret czarny, „Znaki nowych czasów” 2003, nr 7.

Szejnert M. Czarny Ogród, Kraków 2007.

Zasuń R. 2018. Kolejny polski mit umiera. Węgiel się kończy, starczy na 15 lat, „OKO Press”, 1 XII 2018.